

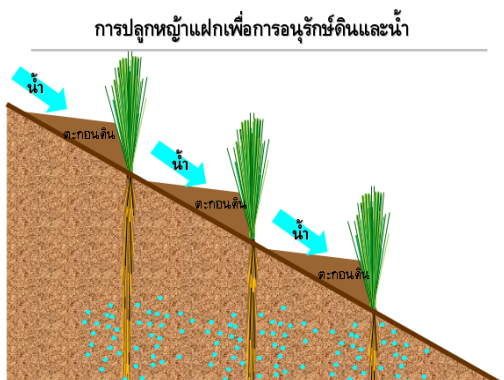
ชุดความรู้เรื่อง หญ้าแฝก

หญ้าแฝก (Vetiver Grass) เป็นพืชตระกูลหญ้าที่ขึ้นเป็นกอหนาแน่นอยู่ตามธรรมชาติ สามารถขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิด เจริญเติบโตโดยการแตกกอ ความสูงประมาณ 0.5-1.5 เมตร ใบยาวประมาณ 75 เซนติเมตร ใบกว้าง 8 มิลลิเมตร ค่อนข้างแข็ง เจริญเติบโตในแนวตั้งมากกว่าเจริญด้านข้าง และมีจำนวนรากมากจึงเป็นพืชทนแล้งได้ดี รากประสานติดกันหนาแน่นเหมือนม่านหรือกำแพงใต้ดิน ระบบรากหยั่งลึก 1.5-3.0 เมตร แผ่ขยายกว้างเพียง 50 เซนติเมตร โดยรอบกอเท่านั้น จึงไม่เป็นอุปสรรคต่อพืชที่ปลูกข้างเคียงสามารถนำมาปลูกเพื่อใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำได้

หญ้าแฝก จำแนกได้ 2 ชนิด คือ หญ้าแฝกกลุ่มและหญ้าแฝกดอน จากการคัดเลือกพบว่า พันธุ์ที่มีลักษณะเด่นในการนำมาใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ มีทั้งหมด 28 สายพันธุ์ เป็นหญ้าแฝกดอน 17สายพันธุ์ หญ้าแฝกกลุ่ม 11 สายพันธุ์ พันธุ์ที่พบมากคือ พันธุ์ศรีลังกา พันธุ์สุราษฎร์ธานี พันธุ์สงขลา3

หญ้าแฝกช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างไร

- แถวหญ้าแฝกช่วยลดความเร็วและความรุนแรงของน้ำไหลบ่าช่วยกักเก็บตะกอนดินที่ถูกรบกวน
- ตะกอนที่ทับถมจะพัฒนาเป็นคันดินธรรมชาติ
- รากหญ้าแฝกช่วยยึดเกาะดิน ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

การปลูกและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก

➤ การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ลาดชัน

ให้ปลูกหญ้าแฝกเป็นแถวตามแนวระดับขวางความลาดเทในต้นฤดูฝน โดยการทำแนวร่องปลูกตามแนวระดับใช้ระยะปลูก 5 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างแถวตามแนวตั้งไม่เกิน 2 เมตร หญ้าแฝกจะเจริญเติบโตแตกกอชิดกันภายใน 4-6 เดือน

➤ การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ตอนที่ปลูกพืชไร่

โดยการขุดร่องปลูกตามแนวระดับ ถ้าหากกล้าหญ้าแฝกเพาะชำในถุง จะใช้ระยะปลูก 10 เซนติเมตร หรือกล้าหญ้าแฝกรากเปลือย จะใช้ระยะปลูก 5 เซนติเมตร ควรใช้ปุ๋ยหมักรองพื้นก่อนปลูกหญ้าแฝก หรือปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวระหว่างแถวปลูกพืชไร่ และควรปลูกในสภาพดินที่มีความชุ่มชื้นในช่วงต้นฤดูฝน

➤ การปลูกเพื่อรักษาความชุ่มชื้นในสวนผลไม้

ให้ปลูกหญ้าแฝกในสวนผลไม้ ในระยะที่ไม้ผลยังไม่โตหรือปลูกก่อนที่จะลงไม้ผล โดยปลูกแถวหญ้าแฝกขนานไปกับแถวของไม้ผล ที่ระยะกึ่งกลางของแถวไม้ผลหรือปลูกเป็นรูปวงกลมให้ห่างจากโคนต้นไม้ผล 2.5 เมตร เมื่อไม้ผลยังเล็ก สามารถตัดใบหญ้าแฝกมาคลุมโคนต้นไม้ผลและเมื่อไม้ผลเจริญเติบโตขึ้นมาคลุมพื้นหญ้าแฝกจะตายไปกลายเป็นอินทรียิวต์ฤดูในดิน

➤ การปลูกรอบขอบสระเพื่อกรองตะกอนดิน

ปลูกตามแนวที่ระดับน้ำสูงสุดท่วมถึง 1 แถว และปลูกเพิ่มขึ้นอีก 1-2 แถวเหนือแนวแรก ขึ้นอยู่กับความลึกของขอบสระ ระยะปลูกระหว่างต้นประมาณ 5 เซนติเมตร โดยขุดหลุมปลูกต่อเนื่องกันไป ในระยะแรกดูแลปลูกซ่อมแซมให้แถวหญ้าแฝกเจริญเติบโตหนาแน่นเมื่อน้ำไหลบ่ามาลงสระ ตะกอนดินที่ถูกพัดพามากับน้ำจะติดค้างอยู่กับแถวหญ้าแฝก ส่วนน้ำจะค่อยๆ ไหลผ่านลงสู่สระ และระบบรากของ

หญ้าแฝกยังช่วยยึดดินรอบๆ ขอบสระไม่ให้เกิดการพังทลาย

ข้อควรปฏิบัติและดูแลรักษา การตัดใบ ในช่วงต้นฤดูฝนและช่วงปลายฤดูฝนควรตัดใบหญ้าแฝกให้สูงจากพื้น 50-75 เซนติเมตร เพื่อกำจัดหน่อแก่และหน่อออกดอก เพื่อเร่งการแตกหน่อ และทำให้แนวกอที่หนาแน่นขึ้น รับแรงปะทะของน้ำไหลบ่าและดักกรองตะกอนดินได้ดี